

SENO TRÁVA

DF/PR/NR/JF/ZP/AR

Editorial

Začátek léta je každoročně provázen školskými tématy, jsou to především problémy hodnocení po měsících školské dřiny (zajisté z obou stran, té učitelské i té studentské a žákovské, ale i té rodičovské), problém vysvědčení a forem závěrečných auditorií atakdále. Vysvědčení bývá radostí, ale také starostí a třeba i znejistěním vstupu do praktického života, často i podle výsledku. Maturity, nové přijímačky, rostoucí nároky nejen na obsah učiva, ale i na technické vybavení škol i školáků všech stupňů a zaměření, otázky rostoucí nezaměstnanosti mladistvých a další jako nedostatečná podpora začátku i průběhu podnikání jsou významnými otázkami současnosti i blízké budoucnosti, kolem nichž nelze chodit bez povšimnutí. A brzy znovu přípravy na nový školní rok. Jako časopis pro typografy a polygrafy sledujeme nárůst počtu škol a učilišť graficky orientovaných, vyučujících design. Nedávno jsme o tom znovu hovořili s ředitelem obou grafických škol pod pražským Petřínem, panem ředitelem Sehnalem, členem redakční rady časopisu Typografia, který po řadě let školní praxe nasbíral skutečně mnoho poznatků o vývoji odborné výuky a nových požadavků na ni z pohledu moderní doby, naší současnosti a budoucího vývoje. Také on mi potvrdil, že je otázkou, není-li již těch „designových“ škol příliš mnoho a jak to bude s kvalitou a počty dobrých učitelů, kterých není nikdy dostatek.

Jarní měsíce jsou vždy žní grafických a designových výstav, festivalů, soutěží a konferencí a my ani nestačíme všechny sledovat a alespoň něco o nich napsat. Sami jejich pořadatelé a organizátoři nám o nich nenapíší, do televize se jen některé kusé informace dostanou až před půlnocí nebo spíš vůbec a vzniká hluchý prostor mezi dosti bohatou, zajímavou a pestrou skutečností života a nedostatečným ohlasem ve sledovaných médiích. Vždyť otištění nebo vysílání výsledků bohaté práce nejen studujících, ale i pedagogů a škol je také jakýmsi vysvědčením a většinou kreativním autorům také přináší posilující radost, sebevědomí a motivaci k dalším aktivitám.

V posledních letech jsme naši více než stoletou tradici originálních grafických obálek Typografie, v níž se bez ovlivňování a cenzury projevují grafické nápady a tvůrčí schopnosti autorů v soudobé řeči profesionálů i mladých, v podstatě začínajících autorů, z nichž někteří se předvedli na veřejnosti poprvé, orientovali na některé školy designu. Jsou mezi nimi školy a třídy, které se již mnohokrát osvědčily, ale i školy novější, jejichž tvorbu a zaměření jsme ani neznali. Nelitujeme svého kroku a budeme se o nová díla nových mladých autorů zajímat i nadále. Častá obava, že jejich tvorba zabředne do vod „počítačové grafiky“, automatizované a urychlované dnešními technologickými prostředky, se přece jen příliš silně neprojevila. Ti nejlepší nezapomněli na tužku, křidu a štětec, vědí, že mají nejcennější nástroje, ruku, mozek, cit a vzdělání, při sobě a na jejich dílech to je znát. Samozřejmě počítačový design neodmítáme ani nezavrhujeme, je to výsledek významného pokroku a vývoje a počítač i nový software je velkým pomocníkem každého moderního tvůrce a talentovaného návrháře.

Soubor obálek měsíčníku Typografia za 125 let by dnes dokázal zaplnit značně rozsáhlý výstavní prostor nebo hodně tlustý katalog. A byla by v něm díla od našich nejslavnějších typografů a knižních géniů až po dnešní začínající tvůrce. Jistěže se do té řady nevešli všichni, mnozí se o té možnosti ani nedozvěděli nebo neprojevíli zájem. Ale ta již existující historická řada je dlouhá a pestrá.

Zajímají se o ni někteří zahraniční autoři a nakladatelé knih o designu.

Nesporným je stále fakt, že rodnou sestrou tisku a vizuálních médií i reklamy, do značné míry i jejich životelkou, je typografie a grafická tvorba, lze dokonce říci, že jedna bez druhé by nemohla existovat. Vždyť čím je z vizuálního pohledu plocha každého displeje, mnohé informační obrazovky naší každodenní TV, čím se plní plocha blikajících tabletů a mobilů a co budou obsahovat projevy dosud neexistujících audiovizuálních médií, když ne písmeny, grafickými symboly a vizualizacemi, logotypy, fotografiemi a reprodukcemi? Ale i naopak, média budou klást stále vyšší nároky na tvůrce jmenovaných disciplin, na jejich dobovou dostatečnost a modernitu, na jejich ideu a motivaci směrem ke konzumentu kultury a informací.

Přejeme našim čtenářům vydařenou dovolenou, studentům pěkné a pestré prázdniny a všem dobré zdraví. A něco si během léta sami navrhnete, namalujete a vyzkoušíte.

Vladislav Najbrt

Obálku časopisu Typografia 6/2013 vytvořil Jan Zachariáš, *1968 – nikdy nebyl v Jiskrách, Pionýru ani SSM. Původně tiskař, průběžně a zatím grafik. V roce 1997 zakládají Atelièjeur Půda s bratrem Michalem. www.puuda.cz

Motiv obálky vychází z katalogu k výstavě Seno – Tráva, který Jan Zachariáš graficky upravil. Ukázky dvoustran z tohoto katalogu naleznete na str. 16–17. O mezigenerační výstavě členů jedné rodiny Seno – Tráva se dočtete na str. 14–15.

OBSAH CONTENTS

- 1 Jiří Zápotocký
Standardizace kvality tisku
Standardization of printing quality
- 3 Z VŠUP se stane UMPRUM
The VŠUP becomes UMPRUM
- 4 Jitka Böhmová
Anketa Standardizace tisku
Questionnaire Standardization of printing
- 4 Fotografický monitor „sRGB“
Photographic monitor „sRGB“
- 5 Nová generace spektrálních denzitometrů #2
Techkon SpectroDrive
The new generation of spectral densitometers #2
Techkon SpectroDrive
- 6 Náchod se stává městem polygrafie
Náchod becomes the city of printing
- 7 Konica Minolta se stává novým členem Kolegia Typografie
Konica Minolta is a new member of the Kolegium Typografie
- 8 Jitka Böhmová
Rozhovor s předsedou a porotci soutěže Kalendář roku 2013
Interview with the Chairman and jurors of competition
Calendar of year 2013
- 10 Výstava fotografické soutěže FRAME
Exhibition of photographic competition FRAME
- 12 Jednou větou, třemi větami
One sentence, three sentences
- 13 Ondřej Sedláček
Benefity obchodního zástupce
Benefits of Sales Representative
- 14 Výstava Seno – Tráva (Generace Barev)
Exhibition Hay – Grass (Colour Generations)
- 18 Jitka Böhmová
Výsledky Soutěže dovedností mladých grafiků
Results of Competition skills of young graphic designers
- 20 Zhodnocení veletrhu Reklama-Polygraf
Evaluation of trade fair Reklama-Polygraf
- 21 Aktuality z domova a ze zahraničí
Actualities from printing industry
- 24 Kolegium Typografie představuje své členy
Kolegium Typografie introduces its members

Typografie digitální

Příloha o digitálním tisku tištěná digitálním tiskem vložena uvnitř čísla

TYPOGRAFIA 6/2013/1247/ROČNÍK 116

Odborný časopis českých polygrafů a typografů
Vydavatel Digirama s.r.o., Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
Adresa redakce Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
www.typografiaz.cz

Fax 220 961 441

Manažerka časopisu Zdeňka Maršová, 776 664 427
marsova.typografia@tercie.cz

Šéfredaktor Vladislav Najbrt

Redakce Jitka Böhmová, 776 613 647

bohmova.typografia@tercie.cz

Předseda redakční rady Milan Maršo

Redakční rada Jaroslav Hruška, Jan Král, Milan Maršo,
Zdeňka Maršová, Vladislav Najbrt, Jan Opletal, Jan Sehnal,
Jiří Zápotocký

Zahraniční partneři Thomas Helbig, Kurt K. Wolf,

Lubomír Krátky

Obálka: Jan Zachariáš, Atelijèur Půda

Předtisková příprava Tercie servis s.r.o.

Tisk Tercie Praha spol. s r.o.

Příjem inzerce v redakci Tuchoměřická 343, 164 00 Praha 6,
Cena čísla 60 Kč, Předplatné v redakci, Roční předplatné
700 Kč + 15 % DPH

Název a číslo účtu Digirama s.r.o., č.ú. 51-2279360247/0100
Komerční banka, pob. Praha 6

ISSN 0322-9068, Registrováno pod MK ČR 7504

Podávání zásilek povolila Česká pošta pod č.j. nov. 6084/96

Vydavatel a redakce neodpovídají za obsah autorských
článků.

Standardizace kvality tisku

Vraťme se na úplný počátek – proč standardizace polygrafického provozu? Zavedení služby poskytující standardizaci polygrafického procesu byla logickou odpovědí na aktuální vývoj v oboru. Zatímco v západní Evropě je to téma vysoce aktuální, v ČR zatím moc praktického uplatnění nenašlo. Na jedné straně existuje na jeho využití řada podpůrných dokumentů – oficiálních norem, popř. oborových standardů, na druhé straně hledají tiskárny a knihárny způsob, jak zefektivnit svojí výrobu, jak získat přidanou hodnotu a tím pádem náskok před konkurencí. Odpovědí na oba tyto body je implementace standardizačních postupů do polygrafické praxe.

Proč Standardizace? Polygrafie, stejně jako ostatní obory lidské činnosti potřebují standardizaci. A to z těchto důvodů:

- Na výsledku v polygrafickém procesu se podílí různí lidé na různých místech (zadavatel, grafik, tiskárna, kooperant) s různými pracovními zvyklostmi a s různou úrovní a různým povědomím o standardizaci svojí vlastní práce.
- Do procesu vstupuje celá řada libovolně kombinovatelného hardwaru (rozuměj i výrobních zařízení) a softwaru.
- Tiskové zakázky prochází na své cestě k finálnímu produktu řadou zpracování, z nichž každé může zakázku fatálně ovlivnit a má tak vliv na výslednou podobu tiskoviny.
- Nejen výrobní zařízení, ale i materiály – barvy, papíry, tonery, měřicí zařízení jsou různorodé. Znalosti o jejich vlastnostech a působení navzájem jsou u zainteresovaných osob také různé.

- V polygrafii jsou zakázky zpracovávány zpravidla pod velkým časovým tlakem a není prostor na optimalizaci konkrétní zakázky za běhu.

Nestandardizovaný proces sebou nese tedy:

- Vyšší makulaturu
- Vyšší objem reklamací (interních a externích) za větší objem finančních prostředků
- Delší dobu přípravy zakázky na tiskovém stroji (na stroji s nejvyšší hodinovou sazbou v tiskárně)
- Ztrátu zákazníků
- Komplikovanější komunikaci a dohledání informací uvnitř firmy, ale i směrem k zákazníkům a dodavatelům

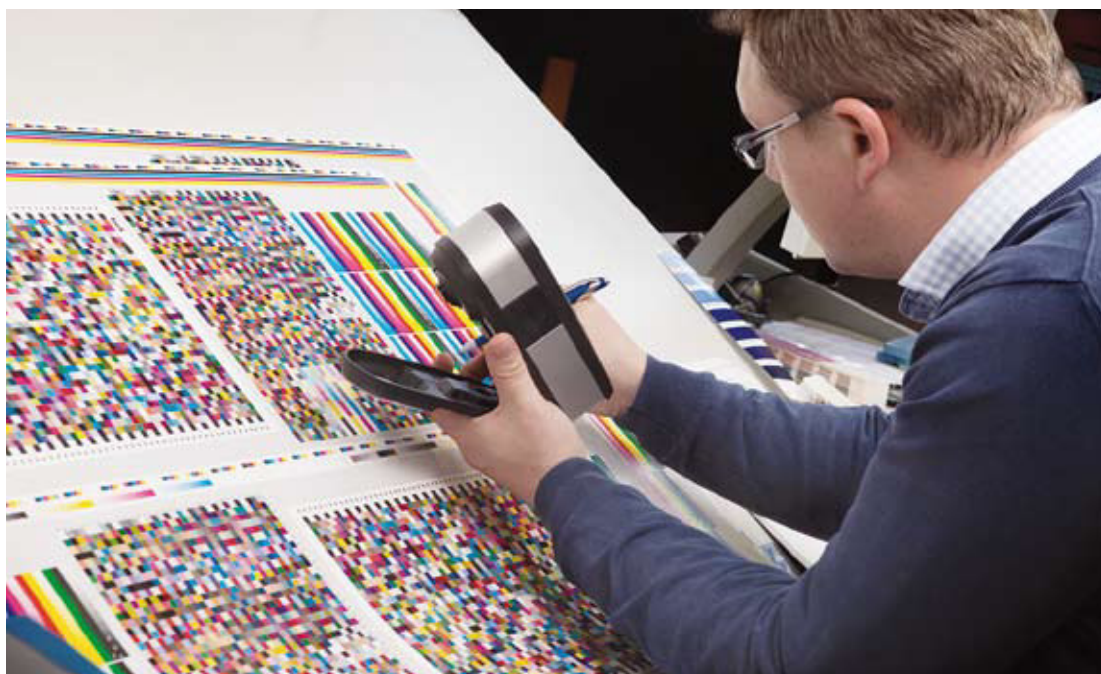
Standardy Cílem standardizace dle systému PrintQuality je implementace polygrafických standardů. Jedná se o normy mezinárodní (ISO, EN), normy národní (ČSN), což jsou většinou převzaté verze mezinárodních norem, a takzvané oborové standardy (např. ProzessStandardOffsetdruck). Oborové standardy jsou vydávány odbornými polygrafickými institucemi, jako je FOGRA, Ugra, BVDM (Bundesverband Druck und Medien), ECI (European Color Initiative), atd. Využívání polygrafických standardů jako celku ale naráží v praxi na několik problémů. Je to v prvé řadě částečná neaktuálnost mezinárodních norem, které nereflktují vždy aktuální praxi, oborové standardy jsou k dispozici většinou jen v němčině nebo angličtině, což naráží na jazykovou bariéru a povědomí o nich je u nás malé. Mezinárodní a národní normy s oborovými standardy v některých bodech nekorespondují.

A v neposlední řadě znamená práce v přesné shodě se zněním normy v mnoha případech pro výrobce snížení efektivity některých procesů. Cílem systému PrintQuality je proto implementace polygrafických norem a standardů (nejenom stávajících, ale i nově připravovaných) do formy funkčního celku s důrazem na efektivitu a hospodárnost provozu (ne na nárůst byrokracie!). Důležitou součástí této standardizace je i zvýšení kvalifikace zaměstnanců, kteří musejí zavedeným procesům rozumět, ovládat je a šířit principy standardizace dál, tedy mezi zákazníky, kooperanty a dodavatele. Systém PrintQuality tedy v žádném případě není jednorázová návštěva konzultanta jednou za rok, ale nastavení systému tak, aby fungoval v tiskárně, či knihárně dlouhodobě.

QMS Ornou půdou pro implementaci standardů je tzv. Quality Management Systém (QMS), tedy systém zajišťující kvalitu např. dle ISO 9001. Zmíněná norma může být předlohou, ale stejně tak může firma používat vlastní QMS. Smysl je v tom, aby měla společnost nastavena nějaká komplexní pravidla nutná pro její fungování s ohledem na kvalitu procesů, služeb a produktů. ISO 9001 je ideální předlohou. Velkou chybou však je vnímání a používání QMS dle ISO 9001 v naší zemi. Pojem ISO 9001 zdegradoval díky „koupěním“ certifikátům a nekompetentním konzultantům. QMS systém pak funguje jako prostředek na získání nebo obnovu certifikátu, který si daná firma pověsí na zeď a chlubit se s ním u svých zákazníků (zcela neoprávněně) a ne jako nástroj řízení společnosti. Mnohdy fungují ve firmě dva systémy – jeden papírově dle ISO 9001 a pak druhý, popisující stejné procesy, ale vytvořený vedením, kterým se pak všichni řídí. Tato duplicita je nejenže zbytečná, drahá, ale je i neefektivní. Optimalizace správného nastavení QMS je tedy také součástí systému PrintQuality. PrintQuality by dobře nefungovalo bez správně fungujícího a vnímaného QMS.

Implementace PrintQuality Společnost Cicero Stapro Group, která je dodavatelem informačních systémů pro polygrafii, přišla v letošním roce na trh s novým produktem. Jedná se o systém, který nabízí pod obchodní značkou PrintQuality. Prvním krokem implementace je analýza stávajícího stavu a stanovení potřebných kroků a rozsahu implementace. Tato fáze zpravidla probíhá ještě před započítáním vlastní spolupráce. Výstupem je podrobná zpráva obsahující konkrétní doporučení pro danou firmu a z nich plynoucí výhody, náklady na implementaci systému PrintQuality a časový její harmonogram. Další fází je vlastní implementace polygrafických

standardů na úrovni směrnic a konkrétních pracovních a kontrolních postupů, a zpracování dokumentace pro zákazníky, kooperanty a dodavatele. Tato fáze je zakončena rozsáhlým testem funkčnosti nastaveného systému. Současně probíhá také školení zaměstnanců, skládající se ze dvou částí – obecné polygrafie a implementovaného systému PrintQuality. Závěrečnou fakultativní fází potom je certifikace systému nezávislým certifikačním orgánem.

Výhody PQ

- Očekávaný a opakovatelný tiskový výsledek
- Výrazná redukce přípravných časů a makulatury, tedy značná finanční úspora
- Snížení interních a externích reklamací
- Získání přidané hodnoty pro zákazníky
- Jasná komunikace uvnitř firmy i směrem k zákazníkům a dodavatelům

Implementace v praxi A jaké jsou zkušenosti z praxe? První české firmy už učinily krok směrem ke standardizaci. Na začátku se ve většině případů liší představy majitele, či ředitele a středního managementu v tiskárně. Dle něho jsou procesy nastaveny vždy správně. Stačí pak jen několik jednoduchých měření aktuálních zakázek ve výrobě nebo analýza reklamací a je zřejmé, že žádná technologická pravidla ve firmě nastaveny nejsou nebo nejsou respektována.

První kritický bod bývá metrologie, kdy jsou ve společnosti používána různorodá měřicí zařízení. Některá jsou poškozená, jiná jsou používána zcela nevhodně pro daný typ procesu a další spolu navzájem nekomunikují. To vše

dělá měřitelný proces nereálnou sci-fi. Další kritickou oblastí je nátisk. U něho se jedná o simulaci následného tisku se svými výhodami i nevýhodami. Problém je, že je od nátisku očekávaná zcela mylně vždy 100% shoda s tiskem, což není technologicky možné. Díky tomu vznikají neshody jak uvnitř firmy, tak i se zákazníkem. Celý proces však lze upravit tak, aby byl nátisk co nejvěrnější (odpovídal liteře normy) a aby byl správně vnímán jak tiskařem, tak zákazníkem.

Co taková věc jako jsou světelné podmínky pozorování tisků? Samozřejmě je to také téma! Kontrola a porovnání tisků má svoje pravidla, která pokud nejsou dodržována, vycházejí z vizuálního porovnání zcela chybné výstupy. Výroba tiskové formy a tisk podléhají také přesným pravidlům. Některá z nich nejsou vůbec respektována – např. standardizace CtP nebo pravidla pro korekci nárůstu tiskového bodu. Největší problém pak nastává v procesní kontrole tisku – denzitometrické hodnoty mají nejasný původ v hluboké historii. Přímé barvy jsou tištěny podle starých, neaktuálních, špinavých a vybledlých vzorníků.

Často jsou zcela chybně v tiskárně nastaveny písemné odpovědnosti a postupy pro jednotlivé oddělení a postupy. „Co je psáno, to je dáno“ je všeobecně platná pravda.

Standardizace je tedy proces, který se v budoucnu žádné tiskárně, která myslí svoji misi vážně, nevyhne. Ať to bude dle systému PrintQuality nebo nějakého jiného. Vždy to bude krok správným směrem. ✕